

Bestemd voor: leden van de programmacommissie Provinciale Statenverkiezingen 2027
Utrecht

Onderwerp: Provinciaal opdrachtgeverschap en inkoop als strategisch instrument voor maatschappelijke impact

Amsterdam, 25 juni 2026

Geachte leden van de programmacommissie,

Provincies staan de komende jaren voor grote maatschappelijke opgaven. Als gebiedsregisseur werken zij aan bereikbare regio's, duurzame infrastructuur, herstel van natuur, de energietransitie, ruimte voor wonen en werken en een sterke regionale economie. En dat terwijl de administratieve lasten hoog zijn en financiële ruimte onder druk staat.

Juist in die context verdient één beleidsinstrument meer aandacht in uw verkiezingsprogramma: inkoop. Niet als technische uitvoeringskwestie, maar als onderdeel van strategisch opdrachtgeverschap. Het is in potentie een krachtig beleidsinstrument om maatschappelijke opgaven te realiseren. Door slim opdracht te geven en in te kopen, kunt u als provincie bijdragen aan een duurzame, inclusieve en toekomstbestendige economie en brede welvaart in de regio. Niet door nieuwe regels toe te voegen, maar door bestaande middelen en bestaand beleid beter te benutten.

Vanuit Social Enterprise NL, FNO Impact door Groei, Future Up en Nevi zetten wij ons dagelijks in om sociaal ondernemen en impactgericht beleid te versterken. Wij zien ten minste drie redenen waarom het logisch is voor de provincie om sterker in te zetten op duurzaam en sociaal opdrachtgeverschap en inkopen:

1. De totale uitgaven van inkoop en aanbestedingen van ongeveer 200 miljoen euro¹ vormen een flinke (potentiële) impuls voor het sturen, prikkelen of belonen van uw bedrijfsleven. Door vooraf strategisch te investeren, kunnen maatschappelijke en financiële kosten op de lange termijn worden voorkomen. Bijvoorbeeld door in aanbestedingen gericht te sturen op duurzame ketens, regionale werkgelegenheid en brede welvaart. Praktijkvoorbeelden laten zien dat duurzaam inkopen niet duurder is, maar kostenneutraal kan zijn en in sommige gevallen zelfs financiële voordelen oplevert.²
2. Het maximaliseren van maatschappelijke waarde met publieke middelen is een wettelijke verplichting. De Aanbestedingswet vraagt overheden om bij het aangaan van overeenkomsten zoveel mogelijk maatschappelijke waarde te creëren.³ Door

¹ Provincie Utrecht, *MVOI-actieplan Provincie Utrecht 2022–2025*, p. 4.

² PIANOo Duurzaam inkopen loont: https://www.piano.nl/sites/default/files/media/documents/2025-01/duurzaam_inkopen_loont-jan2025.pdf & https://www.piano.nl/sites/default/files/media/documents/2026-04/gids-duurzaam-inkopen-loont-deel_2-maart2026.pdf

³ Te raadplegen op: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0032203/2022-03-02>

duurzaam en sociaal opdrachtgeverschap en inkoop beter toe te passen, geeft de provincie concreet invulling aan die bestaande verplichting.

3. De provincie kan het goede voorbeeld geven en de regionale markt in beweging brengen. Door zelf duurzaam en sociaal opdracht te geven en in te kopen, laat de provincie zien hoe publieke middelen kunnen worden ingezet voor maatschappelijke waarde. Vanuit haar rol als gebiedsregisseur en verbinder kan zij ook gemeenten, ondernemers en andere publieke opdrachtgevers stimuleren om Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkoop (MVOI) beter toe te passen.

Een aantal provincies zet inkoop al strategisch in om maatschappelijke doelen te realiseren. Zes provincies zijn aangesloten bij het Manifest MVOI, een landelijk netwerk en kennisinfrastructuur van aanbestedende diensten. Provincies die via inkoop willen bijdragen aan hun gebiedsopgaven, regionale economie en brede welvaart, vinden in MVOI een bron van kennis en ondersteuning, en een concreet kader om maatschappelijke impact daadwerkelijk mee te nemen in aanbestedingen.

Uw provincie is met de ondertekening van het Manifest MVOI en het opstellen van een actieplan volledig aangesloten bij dit landelijke netwerk. De volgende stap is om dit actieplan actueel te houden, stevig te borgen in beleid en uitvoering, en periodiek te evalueren welke maatschappelijke impact daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Evalueer deze resultaten jaarlijks in de Provinciale Staten, zodat MVOI niet blijft bij ambities, maar doorwerkt in concrete opdrachten en aanbestedingen.⁴

Graag geven wij u drie suggesties voor uw verkiezingsprogramma:

1. Zet provinciaal opdrachtgeverschap en inkoop in voor regionale gebiedsopgaven.

Wij benutten provinciaal opdrachtgeverschap en inkoop als strategisch instrument voor onze gebiedsopgaven. Daarbij nemen we maatschappelijke waarde vanaf het begin mee. Wij vernieuwen ons actieplan en verhogen het ambitieniveau waar dat passend is. Zo borgen we de inzet van opdrachtgeverschap en inkoop als strategisch instrument voor het realiseren van maatschappelijke doelen. We maken jaarlijks richting Provinciale Staten zichtbaar welke concrete maatschappelijke waarde via aanbestedingen wordt gerealiseerd.

2. Slim besteden voorkomt dure reparaties achteraf.

We gaan verstandig om met onze publieke middelen door inkoop slim en strategisch in te zetten. Daardoor voorkomen we (herstel)kosten op lange termijn en versterken we onze maatschappelijke basis. We stellen het maximaliseren van maatschappelijke waarde centraal in onze opdrachten (in lijn met artikel 1.4.2. van de Aanbestedingswet).

3. Versterk regionale ketens en geef sociale ondernemingen en mkb een eerlijke kans bij overheidsopdrachten.

⁴ PIANOo noemt systematische monitoring en evaluatie als belangrijk leerpunt voor actieplannen, zie: <https://www.pianoo.nl/nl/document/22112/analyse-actieplannen-en-rapportages-mvoi>

Wij versterken regionale ketens door provinciale opdrachten beter toegankelijk te maken voor het midden- en kleinbedrijf en sociale ondernemingen. Daarmee benutten wij de innovatiekracht en maatschappelijke waarde uit de markt beter. Waar passend stimuleren wij samenwerking tussen reguliere bedrijven en sociale ondernemingen en gebruiken wij de bestaande juridische ruimte om sociale ondernemingen beter te betrekken bij opdrachten, in lijn met artikel 2.82 van de Aanbestedingswet.

Publieke inkoop is geen technische bijzaak, maar een onderdeel van de provinciale sturing op grote maatschappelijke opgaven. Laten we samen zorgen dat het een stevige plek krijgt in uw verkiezingsprogramma. Wij denken graag mee met voorbeelden, netwerken en oplossingen op maat voor uw provincie.

Met vriendelijke groet,

Social Enterprise NL (netwerkorganisatie voor sociale ondernemingen)

FNO Impact door Groei (sociaal vermogensfonds)

Future Up (bedrijfsnetwerk van duurzame ondernemers)

Nevi (kennisnetwerk voor inkoop, contract- en supply management)

Meer informatie:

PIANOO kennisbank MVOI: <https://www.pianoo.nl/nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen>

Visiepaper Publieke inkoop: *Nog een wereld te winnen*: https://social-enterprise.nl/wp-content/uploads/2025/02/Publieke-inkoop_Nog-een-wereld-te-winnen_SENL.pdf

City Deal Impact Ondernemen: <https://citydealimpactondernemen.nl/voor-overheden/pilot-impactvol-inkopen/>